

STANOVISKO ČESKÉ KOMORY ARCHITEKTŮ K TRANSFORMACI PROCESU NOTIFIKACE ARCHITEKTONICKÝCH STUDIJNÍCH PROGRAMŮ.

1/ Jelikož se v první polovině 80tých let Evropská unie (EU) resp. tehdy 10 států Evropského společenství (ES) rozhodnulo neharmonizovat výkon profese architekta a ponechat na jednotlivých státech míru regulace výkonu projektové činnosti a

2/ jelikož se ES zároveň při této uvolněnosti přístupu k tak zodpovědné činnosti jako je navrhování staveb a formování vystavěného prostředí sídel rozhodnulo neharmonizovat ani vzdělávání v oblasti architektury, jak je tomu u jiných profesí s regulovaným výkonem činnosti a

3/ jelikož se v roce 1985 ES rozhodnulo uznávání odborných kvalifikací v oblasti architektury mezi 10 členskými státy tehdejšího ES řešit „pouze“ nepřímo, monitorováním jednotlivých studijních programů zvolenou formou systému notifikací a příloh Směrnici 85/384/EEC o uznávání odborných kvalifikací, deklarující vzájemně dohodnuté požadavky na délku a obsah studia architektury, definované v 11 bodech,

převzalo na sebe ES velice zodpovědnou roli a závazek nepřímé regulace obsahu studijních plánů všech škol v EU na úrovni EK, nad rámec neharmonizované regulace na úrovni jednotlivých států.

Tento systém byl převzat bez podstatných změn, kromě zrušení specificky zaměřeného orgánu zabývajícího se vzděláváním v oblasti architektury - ACETA i novou Směrnicí 2005/36/EC, přijatou v roce 2005, tehdy již 25 státy EU.

Specifická oblast neharmonizovaného vzdělávání v oblasti neharmonizované regulace profese architektů si následně, hned po implementaci směrnice v roce 2007, vyžádala ustanovení vlastní podskupiny pro architekturu, která řešila uznávání odborných kvalifikací architektonických programů.

Následně se kromě sledování obsahu a struktury studijních programů začal uplatňovat i princip zohledňování lokálních požadavků podmiňujících přístup k výkonu profes, který do té doby jednotný systém uznávání kvalifikace na základě vzdělání znamenal aplikací v zemích EU velmi různorodých požadavků na délku praxe po získání diplomu. Tím byl částečně porušen princip rovného přístupu na trh, stanovený ve Směrnici 85/384/EEC o uznávání odborných kvalifikací a zároveň založeno oslabení významu obsahu vzdělání.

Jestliže se při novelizaci směrnice v roce 2013 mluví o potřebě zefektivnění procesu uznávání diplomů formou notifikace studijních programů, můžeme se přiklonit pouze k těm argumentům a řešením, které nadále reflektují a udržují tuto dříve zvolenou strategii a zodpovědnost za ovlivňování vývoje ARCHITEKTURY v EU, jak v konkrétním smyslu podoby a prostředí budov i v širším smyslu komplexního utváření vystavěného prostředí sídel.

Jak bylo výše naznačeno, způsob řešení uznávání kvalifikací v oblasti architektury byl v roce 1985 zvolen v prostředí 10 členských států ES, navíc tehdy bez povědomí o chystané revoluci v oblasti harmonizace systému vysokoškolského vzdělávání v Evropě, vyvolaného Boloňskou deklarací podepsanou ministry školství evropských zemí v roce 1999. Rozdělení studia na bakalářský a magisterský stupeň se výrazně dotknul právě regulovaných profesí jako jsou architekti, kde se sleduje komplexnost uceleného vzdělání definovaná v 11 bodech Směrnice.

Právě formální potřeba notifikovat znova do dvou stupňů strukturované studijní programy již dříve notifikovaných, všeobecně uznávaných, často prestižních evropských škol, možná vede některé členské státy k potřebě zefektivnit a zjednodušit tento systém.

V této souvislosti bych rád upozornil a požádal o potřebu sounáležitosti a trpělivosti, která je aktuální a nezbytná právě v prostředí nových členských států, přijatých v poslední dekádě, i dalších států, které aspirují stát se členy EU.

Při řešení akutních problémů s náklady a složitostí procesu notifikace architektonických programů i relativní jednoduchostí nově zaváděných informačních systémů a technologií neztrácejme se zřetele zásadní pozitivní efekt, který měla Směrnice o uznávání kvalifikací v oblasti architektury na rozvoj a harmonizaci vzdělávání architektů nejen původních 10 členských států ES, které podepsaly Směrnicí 85/384/EEC v roce 1985, ale zejména na zásadní transformaci vzdělávání architektů většiny nových členských států, poznamenaného experimenty zavedenými v 60tých letech ve státech střední a východní Evropy, které se rozhodly převažující část „architektů“ resp. spíše „projektantů“ vzdělávat pouze v technických disciplínách. Obdobný problém s vykojením nastavení systému vzdělávání architektů předpokládám i na východ od dnešní hranice EU, kde lze předpokládat další rozvoj území Evropské unie.

V souvislosti s používáním termínu vystavěného prostředí místo termínu architektura záměrně používám i termín území EU. Dovolím si malou odbočku do historie směřující ve skutečnosti do budoucnosti. V roce 1985 při přijetí směrnice 85/384/EEC mělo ES 10 členských států s cca 300 miliony obyvatel a 1 750 000 m² území. Dnes má EU 28 států s cca 500 miliony obyvatel a 4 381 376 m². Evropa však má více jak 700 milionů obyvatel a 10 180 000 m² území, jehož kvalita vystavěného prostředí bude v budoucnu záležet právě na našich aktuálních rozhodnutích.

ČKA jako uznávací orgán profesionální kvalifikace v oblasti architektury v ČR proto podporuje zachování stávajícího systému „Skupiny pro architekturu“ resp. pokud by se měl systém měnit na „Skupinu expertů pro architekturu“, rozhodně požadujeme tu formu, kdy má každá členská země svého zástupce – experta, zastupujícího uznávací orgán v jednotlivých zemích. Ze zkušenosti projednávání některých ČKA uznávaných a rozhodně nezpochybnovaných studijních programů poskytovaných českými univerzitami si nedovedeme představit, že by v novém systému nebyla umožněna osobní prezentace zpochybněných programů zástupci škol i zástupci expertů z uznávacích orgánů členských států.

Zároveň doporučujeme zachovat explicitní potřebu vyjádření experta – zástupce uznávacího orgánu a ne až následné vyjádření, uzná-li to národní koordinátor za potřebné, jak je uvedeno v předpokládaném režimu nového procesu notifikování architektonických studijních programů.

Prof. Ing. arch. Ladislav Lábus

29. 12. 2013

Člen Podskupiny pro architekturu, Skupiny koordinátorů uznávání profesních kvalifikací,
Předseda Autorizační rady České komory architektů (ČKA),
Předseda Pracovní skupiny pro vzdělávání ČKA.